

МУНДАРИЖА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Mamatqulova Munira O'QUVCHILARDA KITOB MUTOLAASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KITOBXONLIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH.....	5
2. Pardayev Sirojiddin UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARIDA LEKSIKOLOGIYANI O'QITISH.....	9
3. Жамолдиннова Насуффар ВОПРОСЫ ОБУЧЕНИЯ ПИСЬМУ НА УРОКЕ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА.....	14
4. Shayzakova Dilbar, Axmedova Nargisa KIMYO FANIDAN O'QUVCHILAR BILIMINI BAHOLASHDA MANTIQUY TESTLARDAN FOYDALANISH.....	19
5. Пулатова Тозарул РАҚАМЛИ ТАЪЛИМ ШАРОИТИДА УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМДА ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТНИ БОШҚАРИШ МЕТОДИКАСИ.....	24
6. Kaldibaeva Aigul SOLUTION GENERATING METHODS AS "COORDINATE" TRANSFORMATIONS IN THE SOLUTION SPACES.....	29
7. Юлдашева Дилафруз ЎЗБЕК БОЛАЛАРИГА ХОС ШЕЪРИЙ МАТНЛАРДА БОЛАЛАР РУҲИЯТИНИНГ ИФОДАЛАНИШИ.....	37
8. Ботирова Зухра "МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМДА БОШҚАРУВ ВА МЕНЕЖМЕНТ" ЎҚУВ КУРСИНИ ЎҚИТИШДА ЯНГИЧА ЁНДАШУВ.....	40
9. Yuldasheva Difuza THE FUNCTIONS OF METAPHORICAL TERMS LINKED WITH "HEALTH".....	43
10. Sharipova Muxlisa LEXICAL SEMANTIC FIELD OF THE CONCEPT "JOY" IN MIDDLE ENGLISH.....	48
11. Abdullayeva Oygul MASALALAR YECHISH.....	53
12. Qurbonova Maqsad HALIMA XUDOYBERDIYEVA HAYOTI VA UODI.....	56
13. Xo'jayev Istam §17 METALLARNING FIZIK VA KIMYOVIY XOSSALARI.....	62
14. Ли Ирина И.А. КРЫЛОВ "ВОРОНА И ЛИСИЦА".....	68
15. Mahmudova Mohira WHERE'S UZBEKISTAN?.....	76

MUALLIM УЧИТЕЛЬ TEACHER

Shayzakova Dilbar Abdikayumovna
Axmedova Nargisa Nurillayevna

Toshkent viloyati Chirchiq Davlat pedagogika instituti
e-mail: ahmedova_nargis@mail.ru

KIMYO FANIDAN O'QUVCHILAR BILIMINI BAHOLASHDA MANTIQUIY TESTLARDAN FOYDALANISH

 <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0850-2021-4-4>

ANNOTATSIYA

Maqolada o'quvchilar bilimini baholashda mantiqiy test turlaridan foydalanish, o'quvchilarda kompetentlikni shakllantirish, vaqtni tejash va kimyodan egallagan bilimlarini turli hildagi test topshiriqlari asosida baholash bo'yicha misollar keltirilgan.

Kalit so'zlar: Mantiqiy test, muqobil test, saflash, izchillik, muvofiq, kombinirangan testlar, kasbga yo'naltirilgan, perfokarta.

Шайзакова Дилбар Абдикайумовна
Ахмедова Наргиса Нуриллаетовна
Чирчикский педагогический институт
Ташкентской области
ahmedova_nargis@mail.ru

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЛОГИЧЕСКИХ ТЕСТОВ ПРИ ОЦЕНКЕ ЗНАНИЙ УЧАЩИХСЯ ПО ХИМИИ

АННОТАЦИЯ

В статье приводятся примеры использования логических видов тестов при оценке знаний учащихся, формирования у учащихся компаративистики, экономии времени и оценки полученных знаний по химии на основе различных тестовых заданий.

Ключевые слова: Логический тест, альтернативный тест, тест ранжирования, сличения, последовательности, комбинированный, профессионально ориентированный, перфокарта.

Shayzakova Dilbar Abdikayumovna
Axmedova Nargisa Nurillayevna
Tashkent region Chirchiq State Pedagogical Institute
ahmedova_nargis@mail.ru

USING LOGIC TESTS TO ASSESS STUDENTS' KNOWLEDGE OF CHEMISTRY

ABSTRACT

The article provides examples of the use of logical types of tests in the assessment of students' knowledge, the formation of students' comparative studies, saving time and evaluating the knowledge gained in chemistry on the basis of various test tasks.

Keywords: Logic test, alternative test, ranking test, comparisons, sequences, combined, professionally oriented, punch card.

Hozirgi kunda o'sib kelayotgan yosh avlodni ijodiy yondoshishga o'rgatish, ya'ni o'quvchilarda kompetentlikni shakllantirishda: erkinfikrlash, mustaqil qaror qabul qilish, qobiliyatlarini rivojlantirish, olgan bilimlarini amalda qo'llay olishlariga o'rgatish zarur.

Kimyofani o'rta ta'lim maktablarida 7-sinfidan boshlab o'tiladi. Kimyofani bo'yicha yaratilgan darsliklarda kimyo fanining mazmun va mohiyati yoritib berilgan. Darsliklarda kimyoning asosiy tushunchalari, kimyoviy birikmalar, ularni oddiy va murakkabga bo'linishi, noorganik kimyo, organik kimyo, kimyoviy birikmalarning asosiy sinflari va qonuniyatlari keltirilgan. Yil davomida o'quvchilarning kimyo fanini o'zlashtirish darajasini aniqlash maqsadida bir necha marta nazorat ishlari olinadi. O'quvchilar bilimini baholashda turli xildagi testlardan ya'ni ko'pincha oddiy testlardan va masalalardan foydalaniladi. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'tiladigan fanlardan, xususan kimyo fanidan, mantiqiy testlardan foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Ular orasida muqobil testlar asosiy o'rinni egallaydi. Bu testlarni echish uchun o'quvchi matematika fanini yaxshi o'zlashtirgan bo'lishi kerak. Bunday testlarni echishda, ba'zida ko'p vaqt talab etiladi. SHu sababli, umumiy o'rta ta'lim maktablari o'quvchilarini bilimlarini baholashda hisoblashga doir bo'lgan testlardan mantiqiy testlarga o'tish, vaqtni tejash va kimyodan egallagan bilimlarini to'liq baholash imkonini beradi.

Misol tariqasida quyidagi testlarni taklif qilish mumkin:

1. **To'ldirish testlari.** To'ldirish testlari so'z tushirib qoldirilgan gapdan iborat. To'ldirish testlariga misol keltiramiz:

- A. Ham asos, ham kislotalar bilan ta'sir etadigan amfoter deyiladi;
- B. Platina guruxi elementlari elementlar guruhiga kiradi;
- C. Elektromanfiyligi yuqori bo'lgan element faqat oksidlovchilik xossalari namoyon qiladi;
- D. Elektromanfiyligi yuqori bo'lgan element faqat qaytaruvchilik xossalari namoyon qiladi.

2. **Eslatish testlari:**

- A. Sul'fat kislota va uning tuzlari uchun xos bo'lgan ion qaysi ion bilan oq cho'kma hosil qiladi?
- B. Kristall osh tuzi bilan konsentrlangan sul'fat kislota o'rtasida boradigan reaksiya natijasida hosil bo'ladigan gazsimon moddaning formulasini yozing.
- C. Rux xlorid eritmasining reaksiya muhiti qanday?
- D. Ammoniy xlorid eritmasining reaksiya muhiti qanday?

3. **Tanlash testlari.** Tanlash testlari tayyor javoblardan iborat bo'lib, ular orasidan o'quvchilar to'g'ri javobni tanlashi kerak bo'ladi. Bu turdagi topshiriqlarni tuzishda javoblar to'rttadan kam bo'lmasligi kerak.

Topshiriqlarni kartochkalarda shakllantirish kerak.

Kartochka-topshiriq.

1. Elektromanfiyligi bo'yicha birinchi o'rinni egallagan metall:			
A. Nativ	B. Kaliv	C. Rubidiv	D. Kumush
2. Eng qiyin soyuqlanadigan metall:			
A. Kal'siy	B. Bariy	C. Vol'fram	D. Magniy
3. Zichligi eng katta bo'lgan metall:			
A. Temir	B. Osmiy	C. Kobal't	D. Nikel
4. Metall-suyug'lik:			

A. <i>M. musculus</i>	B. <i>Y. m.</i>	C. <i>Z. m.</i>	D. <i>M. m.</i>
-----------------------	-----------------	-----------------	-----------------

Kaitiaki Toia, a member of the Māori community, is a member of the Māori community.

Test olisibda pichoklarni (belgilan turidagi) o'xshash o'xshash mumkin.

Test topshiridagi to'rt topshiradda mos javabda belgilanib, to'rtta testlik dasturlab beriladi.

2. *Salmon testar*. 2 salmon testar nasaron ob'ektan to xatidan iborat bo'lib

Bu turdagi to'g'riqlarni tuxusda kamida 10 ta nomdagi moddalar bir tartibli do'irasi k'chak.

Males: 1982-1983

1-Topirid. Ailatik va aromatik aminlarning formullarini to'g'ri holda asoslik xossalari ni kuzatib borish tarqibida joylashtirish; amak va fenil amin bitamchi amin ikkilanchi amin.

nine lingib. nline

[illegible]

$C_{17}H_{36}$, $C_{18}H_{38}$, $C_{19}H_{40}$, $C_{20}H_{42}$, $C_{21}H_{44}$, $C_{22}H_{46}$, $C_{23}H_{48}$, $C_{24}H_{50}$, $C_{25}H_{52}$, $C_{26}H_{54}$, $C_{27}H_{56}$, $C_{28}H_{58}$, $C_{29}H_{60}$, $C_{30}H_{62}$, $C_{31}H_{64}$, $C_{32}H_{66}$, $C_{33}H_{68}$, $C_{34}H_{70}$, $C_{35}H_{72}$, $C_{36}H_{74}$, $C_{37}H_{76}$, $C_{38}H_{78}$, $C_{39}H_{80}$, $C_{40}H_{82}$, $C_{41}H_{84}$, $C_{42}H_{86}$, $C_{43}H_{88}$, $C_{44}H_{90}$, $C_{45}H_{92}$, $C_{46}H_{94}$, $C_{47}H_{96}$, $C_{48}H_{98}$, $C_{49}H_{100}$, $C_{50}H_{102}$, $C_{51}H_{104}$, $C_{52}H_{106}$, $C_{53}H_{108}$, $C_{54}H_{110}$, $C_{55}H_{112}$, $C_{56}H_{114}$, $C_{57}H_{116}$, $C_{58}H_{118}$, $C_{59}H_{120}$, $C_{60}H_{122}$, $C_{61}H_{124}$, $C_{62}H_{126}$, $C_{63}H_{128}$, $C_{64}H_{130}$, $C_{65}H_{132}$, $C_{66}H_{134}$, $C_{67}H_{136}$, $C_{68}H_{138}$, $C_{69}H_{140}$, $C_{70}H_{142}$, $C_{71}H_{144}$, $C_{72}H_{146}$, $C_{73}H_{148}$, $C_{74}H_{150}$, $C_{75}H_{152}$, $C_{76}H_{154}$, $C_{77}H_{156}$, $C_{78}H_{158}$, $C_{79}H_{160}$, $C_{80}H_{162}$, $C_{81}H_{164}$, $C_{82}H_{166}$, $C_{83}H_{168}$, $C_{84}H_{170}$, $C_{85}H_{172}$, $C_{86}H_{174}$, $C_{87}H_{176}$, $C_{88}H_{178}$, $C_{89}H_{180}$, $C_{90}H_{182}$, $C_{91}H_{184}$, $C_{92}H_{186}$, $C_{93}H_{188}$, $C_{94}H_{190}$, $C_{95}H_{192}$, $C_{96}H_{194}$, $C_{97}H_{196}$, $C_{98}H_{198}$, $C_{99}H_{200}$, $C_{100}H_{202}$.

6. Muvodil testlari. Testlarning bu tur maxsum jihatidan bir-birlariga mos keladigan ma'lumotlarni tutib birinchi testning natijalariga nisbatan topiriladigan iborat. Topirilgan natijalar bu testlarning natijalariga nisbatan topiriladigan iborat. Topirilgan natijalar bu testlarning natijalariga nisbatan topiriladigan iborat. Topirilgan natijalar bu testlarning natijalariga nisbatan topiriladigan iborat.

1-usum	2-usum
1. Metallarning xossalarga ega bo'lgan patti bir inchi sistemalar.	1. Isporiy, metallar
2. To'rt holda mavjud bo'lgan metallar.	2. Vodorod
3. Odbiysharoida suv bilan tarkibiyaga kirisha olibidigan metallar.	3. Alayuminiy
4. Isporiy va isporiy-er metallarning suvi crimlarini elektroliksida katodda jarayadigan modda.	4. Simob, kumush, platina, oltin
	5. Qotishmalar
5. Metallarning elektrokimyoviy kuchlanishlar dardidigan foydalanib, tuzilning crimlaridan mis sidip chiqaridigan metallarni ko'rsatg.	6. Rux
6. Elektrolitizatsiya va metallurgiyabarsatoliigi kichik bo'lgan metallarni olibda, samovozoxlikda avtomobilsoxlikda konstruktsion material sifatida islatiladigan metall.	7. Berilliy
	8. Mis, kumush, platina, oltin
	9. Mis

1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12, 13-14, 15-16, 17-18, 19-20, 21-22, 23-24, 25-26, 27-28, 29-30, 31-32, 33-34, 35-36, 37-38, 39-40, 41-42, 43-44, 45-46, 47-48, 49-50, 51-52, 53-54, 55-56, 57-58, 59-60, 61-62, 63-64, 65-66, 67-68, 69-70, 71-72, 73-74, 75-76, 77-78, 79-80, 81-82, 83-84, 85-86, 87-88, 89-90, 91-92, 93-94, 95-96, 97-98, 99-100, 101-102, 103-104, 105-106, 107-108, 109-110, 111-112, 113-114, 115-116, 117-118, 119-120, 121-122, 123-124, 125-126, 127-128, 129-130, 131-132, 133-134, 135-136, 137-138, 139-140, 141-142, 143-144, 145-146, 147-148, 149-150, 151-152, 153-154, 155-156, 157-158, 159-160, 161-162, 163-164, 165-166, 167-168, 169-170, 171-172, 173-174, 175-176, 177-178, 179-180, 181-182, 183-184, 185-186, 187-188, 189-190, 191-192, 193-194, 195-196, 197-198, 199-200, 201-202, 203-204, 205-206, 207-208, 209-210, 211-212, 213-214, 215-216, 217-218, 219-220, 221-222, 223-224, 225-226, 227-228, 229-230, 231-232, 233-234, 235-236, 237-238, 239-240, 241-242, 243-244, 245-246, 247-248, 249-250, 251-252, 253-254, 255-256, 257-258, 259-260, 261-262, 263-264, 265-266, 267-268, 269-270, 271-272, 273-274, 275-276, 277-278, 279-280, 281-282, 283-284, 285-286, 287-288, 289-290, 291-292, 293-294, 295-296, 297-298, 299-300, 301-302, 303-304, 305-306, 307-308, 309-310, 311-312, 313-314, 315-316, 317-318, 319-320, 321-322, 323-324, 325-326, 327-328, 329-330, 331-332, 333-334, 335-336, 337-338, 339-340, 341-342, 343-344, 345-346, 347-348, 349-350, 351-352, 353-354, 355-356, 357-358, 359-360, 361-362, 363-364, 365-366, 367-368, 369-370, 371-372, 373-374, 375-376, 377-378, 379-380, 381-382, 383-384, 385-386, 387-388, 389-390, 391-392, 393-394, 395-396, 397-398, 399-400, 401-402, 403-404, 405-406, 407-408, 409-410, 411-412, 413-414, 415-416, 417-418, 419-420, 421-422, 423-424, 425-426, 427-428, 429-430, 431-432, 433-434, 435-436, 437-438, 439-440, 441-442, 443-444, 445-446, 447-448, 449-450, 451-452, 453-454, 455-456, 457-458, 459-460, 461-462, 463-464, 465-466, 467-468, 469-470, 471-472, 473-474, 475-476, 477-478, 479-480, 481-482, 483-484, 485-486, 487-488, 489-490, 491-492, 493-494, 495-496, 497-498, 499-500, 501-502, 503-504, 505-506, 507-508, 509-510, 511-512, 513-514, 515-516, 517-518, 519-520, 521-522, 523-524, 525-526, 527-528, 529-530, 531-532, 533-534, 535-536, 537-538, 539-540, 541-542, 543-544, 545-546, 547-548, 549-550, 551-552, 553-554, 555-556, 557-558, 559-560, 561-562, 563-564, 565-566, 567-568, 569-570, 571-572, 573-574, 575-576, 577-578, 579-580, 581-582, 583-584, 585-586, 587-588, 589-590, 591-592, 593-594, 595-596, 597-598, 599-600, 601-602, 603-604, 605-606, 607-608, 609-610, 611-612, 613-614, 615-616, 617-618, 619-620, 621-622, 623-624, 625-626, 627-628, 629-630, 631-632, 633-634, 635-636, 637-638, 639-640, 641-642, 643-644, 645-646, 647-648, 649-650, 651-652, 653-654, 655-656, 657-658, 659-660, 661-662, 663-664, 665-666, 667-668, 669-670, 671-672, 673-674, 675-676, 677-678, 679-680, 681-682, 683-684, 685-686, 687-688, 689-690, 691-692, 693-694, 695-696, 697-698, 699-700, 701-702, 703-704, 705-706, 707-708, 709-710, 711-712, 713-714, 715-716, 717-718, 719-720, 721-722, 723-724, 725-726, 727-728, 729-730, 731-732, 733-734, 735-736, 737-738, 739-740, 741-742, 743-744, 745-746, 747-748, 749-750, 751-752, 753-754, 755-756, 757-758, 759-760, 761-762, 763-764, 765-766, 767-768, 769-770, 771-772, 773-774, 775-776, 777-778, 779-780, 781-782, 783-784, 785-786, 787-788, 789-790, 791-792, 793-794, 795-796, 797-798, 799-800, 801-802, 803-804, 805-806, 807-808, 809-810, 811-812, 813-814, 815-816, 817-818, 819-820, 821-822, 823-824, 825-826, 827-828, 829-830, 831-832, 833-834, 835-836, 837-838, 839-840, 841-842, 843-844, 845-846, 847-848, 849-850, 851-852, 853-854, 855-856, 857-858, 859-860, 861-862, 863-864, 865-866, 867-868, 869-870, 871-872, 873-874, 875-876, 877-878, 879-880, 881-882, 883-884, 885-886, 887-888, 889-890, 891-892, 893-894, 895-896, 897-898, 899-900, 901-902, 903-904, 905-906, 907-908, 909-910, 911-912, 913-914, 915-916, 917-918, 919-920, 921-922, 923-924, 925-926, 927-928, 929-930, 931-932, 933-934,

1. Izzchillik testlari. Izzchillikni aniqlashga qaratilgan testlar standartlashtirilgan bilishga oid topshiriqlar bo'lib, maqsadi mantiqiy, amaliy harakatlarni, hisoblarining to'g'ri ketma-ketligini o'rnatishdan iborat. Bu turdagi test topshiriqlarini tuzishda ma'lum izzchillikni o'rnatishda mantiq qoidaligiga qayn qilinganligiga alohida e'tibor qaratiladi.

Ko'rsatma: "To'g'ri ketma-ketlikni o'rnatish"

Test topshirig'i: Allotropiyani aniqlang.

1	Kimyoviy element
2	Hodisa
3	Bir nechta oddiy modda
4	Hosil bo'ladi
5	Nomlanadi
6	Bir xildagi
7	Allotroniya

Bu turdagi test topshirig'ida har bir satrning boshida javob uchun katak qoldiriladi, u erga ma'lum ketma-ketlikda allotropiyani ifodalaydigan raqamlar yoziladi (bitta kimyoviy element bir nechta oddiy modda hosil qilish hodisasi allotropiya deyiladi).

Vertikal bo'vicha raqamlar ko'rinishidagi javoblar: 6, 1, 3, 4, 2, 7, 5

2. Kombinirlangan test topshiriqlari – bu bir nechta ko'rsatmalar amalga oshishiga yordam beradigan o'ziga xos kompozitsion tuzilishga ega bo'lgan murakkab standartlashtirilgan topshiriq.

1-Topshiriq. Kimyoviy element - Kalsiy

№	Soni			Elementlar belgisi
	Protonlar	Neytronlar	Elektronlar	
1.	6	6	6	
2.	20	20	20	
3	24	28	24	

2-Topshiriq. Quyida keltirilgan sxemani "kuchayadi" yoki "kamayadi" so'zlar bilan to'ldiring va o'q vo'nalishi bilan ko'rsating.

Bog'ning kovalentli xarakteri.....

LiF, BeF₂, BF₃, CF₄, NF₃, OF₂, F₂

Bog'ning ionli xarakteri

4. Kasbga yo'naltirilgan testlar. Bu testlar biror kasbga taalluqli bo'lgan ma'lumotlarni tutgan bo'ladi.

Avtomobillarning ta'mirlash bilan shug'ullanadigan slesarlar tayyorlaydigan kasb-hunar kollejaridagi kimyo darslarida foydalanish mumkin bo'lgan test topshiriqlariga misol keltiramiz:

1. Akkumulyator batareyasini zaryadsizlanishiga sabab bo'ladigan kimyoviy reaksiyani aks etgan tenglama:

$$\text{A. PbO}_2 + 2\text{H}_2\text{SO}_4 + \text{Pb} = 2\text{PbSO}_4 + 2\text{H}_2\text{O}$$
$$\text{B. } 2\text{PbSO}_4 + 2\text{H}_2\text{O} = \text{PbO}_2 + 2\text{H}_2\text{SO}_4 + \text{Pb}$$

2. Akkumulyator batarevasini zarvadsizlanishida elektrolitning kimyoviy tarkibini o'zgarishi:

A. Suy miqdori kamayadi va sul'fat kislota miqdori ortadi.

B. Suy miqdori ortadi va sul'fat kislotasi miqdori kamayadi?

3. Akkumulyator batarevasi zaryadsizlanishi jarayonida elektrolitning zichligi:

A. Kamavadi:

B. Ortadoc

C. O'zgarmaydi.

4. Akkumulyator uchun elektrolit tayyorlash uchun:

A. Sul'fat kislota sovuq suvga quyiladi;

B. Suv sul'fat kislotaga quyiladi.

Javob: 1-A, 2-V, 3-A, 4-A.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. Н.Н.Олейников., Муравьева Г.П. Химия: Алгоритмы решения задач. Тесты. Учебное пособие. Изд. стереотип. — М.: ЛИБРОКОМ, 2014.
2. С. И. Гильманшина, С. С. Космодемьянская. Методологические и методические основы преподавания химии. Учебное пособие. Казань 2012.
3. Тылдсепп. Тесты по химии для гимназии. В 2-х частях.-Таллинн: Коолибри, 2006.